

Inhoudsopgave:

1. De Tweede Wereldoorlog

- Het begin en het einde van de Tweede Wereldoorlog
- Samenwerkende landen met Duitsland
- Actieve tegenstanders van Duitsland
- Grote 'hoofdrospelers' in de Tweede Wereldoorlog
- Landen die bezet waren door Duitsland
- Samenvatting van het militaire aspect van de oorlog

2. Concentratiekampen

- Geschiedenis van concentratiekampen
- Concentratiekampen in de Tweede Wereldoorlog
- Soorten concentratiekampen
- Uitgelicht: Auschwitz
- Concentratiekampen in Azië
- Na de Tweede Wereldoorlog
- Zijn er na de Tweede Wereldoorlog nog concentratiekampen?

3. Operatie Market Garden

- Operatie Market
- Operatie Garden
- Verloop Operatie Market Garden
- Conclusie

H1: De Tweede Wereldoorlog

De Tweede Wereldoorlog kenmerkte zich door een bruutheid die in vorige oorlogen niet was.

In vorige oorlogen werd onderscheid gemaakt tussen burgers en militairen, maar in de Tweede Wereldoorlog werden burgers ook als vijanden gezien.

De Tweede Wereldoorlog is tot nu toe het voorbeeld van een totale oorlog.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vielen er in totaal tussen de 50 en 70 miljoen doden. Ongeveer tweederde hiervan was burger.

Het was de eerste oorlog waar kernwapens werden ingezet.

Het begin en einde van de Tweede Wereldoorlog

Begin:

De Tweede Wereldoorlog vond plaats van 1939 tot 1945. Het was eigenlijk een samensmelting van een aantal afzonderlijke militaire conflicten die over de hele wereld werden uitgevochten.

In maart 1938 lijfde Duitsland Oostenrijk in, want Oostenrijk wilde graag deel uitmaken van Duitsland.

Het echte begin van de oorlog begon in 1939 met de inval van Polen, maar daarvoor (maart 1936) had Hitler het Rijnland (het land ten westen van de Rijn, wat voor de Eerste

Wereldoorlog van Duitsland was, maar nu van België) al ingenomen.

In 1940 drong Hitler ook West-Europa binnen.

Tot 7 december 1941 werd deze oorlog nog als een Europese oorlog beschouwd.

Dit veranderde toen Japan de 'United States Pacific Fleet' bij Pearl Harbor bombardeerde en de Verenigde Staten de oorlog aan Japan verklaarde.

Hitler verklaarde vier dagen later de oorlog aan de Verenigde Staten.

Einde:

In juli 1943 rukte de Geallieerde invasie op in Sicilië vanuit Noord-Afrika. En op 9 september 1943 vielen ze Italië binnen, maar kwamen langzaam vooruit.

Op 6 juni 1944 kwamen Geallieerde troepen aan land in Normandië (ook wel D-day genoemd).

Terwijl de Britse en Amerikaanse troepen vanuit het westen Duitsland bedreigen, viel de Sovjet-Unie vanuit het oosten Duitsland aan en zo sloten ze de Duitsers langzaam in.

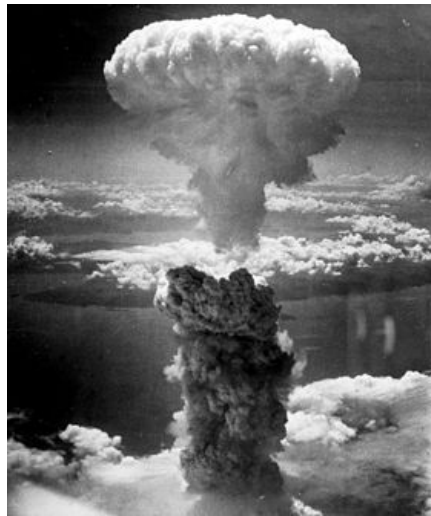
Hitler pleegde op 30 april 1945 zelfmoord en Berlijn gaf zich twee dagen later over. De Duitsers tekenden op 7 mei 1945 een volledige en onvoorwaardelijke overgave.

De oorlog in Europa was voorbij.

De Amerikanen waren nog volop in de oorlog met Japan.

De Amerikanen boden Japan de mogelijkheid van een onvoorwaardelijke overgave, maar die werd op 27 juli 1945 geweigerd. Om een einde aan de oorlog te maken werd besloten om een atoombom in te zetten.

Op 6 augustus 1945 werd de stad Hiroshima geraakt, maar Japan weigerde zich over te geven. Op 9 augustus werd een atoombom afgeworpen op Nagasaki.

Vijf dagen later werd de onvoorwaardelijke overgave van Japan bekend. De Tweede Wereldoorlog was nu officieel ten einde.

Samenwerkende landen met Duitsland

In de Tweede Wereldoorlog waren Italië en Japan de bondgenoten van Duitsland, ook wel as-landen genoemd. Samen vormden zij het drielandenpact.

Dit betekent dat ze besloten om elkaar te steunen en elkaar niet aan te vallen.

Het pact was zo opgericht dat de landen voor henzelf een zo groot mogelijk gebied proberen te overwinnen.

Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog stond Rusland aan dezelfde kant als Duitsland. Samen vielen ze Polen aan in 1939.

Dit veranderde toen Duitsland, Rusland aanviel.

Toen besloot Rusland samen te werken met de Geallieerde landen en vielen samen Duitsland aan.

Actieve tegenstanders van Duitsland

De tegenstanders werden aangeduid met de term: Geallieerden of Geallieerde mogendheden.

Tot de Geallieerden behoorde: het Verenigd Koninkrijk, China, de Verenigde Staten, de Sovjet-Unie en Canada.

Een tweede categorie Geallieerden werd gevormd door bezette landen zoals Polen, Noorwegen, Frankrijk, België en Nederland.

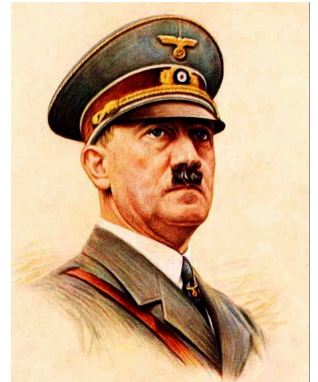
Van deze landen werd in ballingschap een (tegen)regering gevormd.

Grote 'hoofdrolspelers' van de Tweede Wereldoorlog

Adolf Hitler: op 20 april 1889 geboren in Oostenrijk. Duits politicus, leider van de NSDAP. Hij was vanaf 30 januari 1933 rijkskanselier van Duitsland en vanaf 2 augustus 1934 ook staatshoofd (Führer).

Hij is het meest bekend om zijn leidende rol in de Duitse variant van het fascisme, de Tweede Wereldoorlog en de holocaust.

Hij pleegde op 30 april 1945 zelfmoord.

Benito Mussolini: Geboren op 29 juli 1883 in Predappio. Hij was een Italiaanse politicus en van 1922 tot 1943 minister-president van Italië en maakte van Italië een fascistische en dicterende staat.

Hij werd op 28 april 1945 geëxecuteerd.

Hideki Tojo: Geboren op 30 december 1884 in Tokyo. Hij was een Japans militair en politicus tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij steunde de aanval op Pearl Harbor, maar had geen absolute macht zoals Hitler en Mussolini. Hij werd op 23 december 1948 opgehangen.

Jozef Stalin: Geboren op 18 december 1878 in Gori, Russische Rijk.

Hij was een Sovjet-Russisch Politicus die tot aan zijn dood dictatoriale macht over de Sovjet-Unie kreeg.

Hij vocht eerst met Duitsland, maar later werkte hij samen met de Geallieerden.

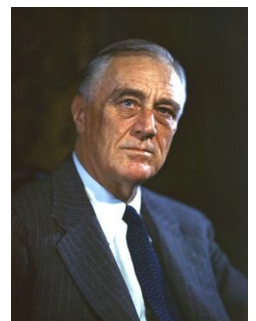
Hij overleed op 5 maart 1953.

Franklin D. Roosevelt: Geboren op 30 januari 1882 in New York. Hij was een Amerikaanse politicus van de Democratische partij. Hij was van 1933 tot 1945 de 32^e president van de Verenigde Staten.

Hij wordt herdacht om zijn grote steun in de Tweede Wereldoorlog met Amerika.

Hij overleed op 12 april 1945.

Winston Churchill: Op 30 november 1874 geboren in Woodstock. Hij was een Britse staatsman die als premier van 1940 tot 1945 Hitler weerstond en daarmee een belangrijke rol in de overwinning van de Geallieerden heeft gespeeld. Hij overleed 24 januari 1965

Landen die bezet waren door Duitsland

In Europa bezette Duitsland de volgende landen: Polen, Nederland, België, Frankrijk, Luxemburg, Noorwegen, Denemarken, de Balkan, de Baltische staten en Griekenland.

Sommige inwoners van deze landen vochten vrijwillig of gedwongen mee aan Duitse zijde.

Sommige inwoners die deze landen ontvluchten, strijden aan de Geallieerde zijde mee.

Samenvatting van het militaire aspect van de oorlog

Europa:

Polen, 1939, Sovjet-Unie en Duitsland tegen Polen.
Gewonnen door de Sovjet-Unie en Duitsland.

Noorwegen/Denemarken, 1940, Duitsland tegen
Noorwegen/Denemarken.
Gewonnen door Duitsland.

België/Nederland, Operatie Fall Gelb (toestand Geel), mei 1940, Duitsland
tegen België/Nederland.
Gewonnen door Duitsland.

Frankrijk, Slag om Frankrijk, mei/juni 1940, Duitsland tegen Frankrijk.
Gewonnen door Duitsland.

Groot-Brittannië, Operatie Seelöwe (zeeleeuw) / the Battle of Britain (Slag
om Engeland), 10 juli 1940.

Seelöwe werd op 17 september 1940 afgebroken, maar the Battle of Britain ging nog door tot in oktober, toen moesten de Duitsers afzien om de Britse luchtmacht te vernietigen.

Ze gingen nog wel tot mei 1941 door met Blitz-bombardementen (zware luchtaanvallen).

Duitsland tegen Engeland.

Gewonnen door Engeland.

Noord-Afrika:

Egypte, September 1940, Italië viel Egypte binnen.

De Italianen moesten zich al na 80 km terugtrekken naar Libië wat toen een Italiaanse kolonie was.

Italië tegen Egypte en Engeland.

Gewonnen door Egypte en Engeland.

In februari 1941 kwam Duitsland Italië helpen en werden de Britten weer teruggedrongen naar Egypte. Het lukte niet Egypte te veroveren.

Duitsland en Italië tegen Egypte en Engeland.

Gewonnen door Egypte en Engeland.

November 1941 werd operatie Crusader (kruisvaarder) gelanceerd door Engeland in Libië.

Engeland tegen Duitsland en Italië.

Gewonnen door Engeland.

In januari 1942 sloegen de Duitsers terug en de Britten trokken zich weer terug naar Egypte.

23 oktober 1942 viel Engeland Duitsland weer aan (maar nu met een groter leger). Duitsland trok zich terug en de Geallieerden hadden hun eerste grote overwinning.

8 november 1942 is de start van Operatie Torch (fakkel).

De landing van Amerikaanse en Britse troepen in Marokko en Algerije.

Op 13 mei 1943 gaven de As-mogendheden in Afrika zich over.

Gewonnen door Amerika en Engeland.

Balkan/Griekenland:

6 april 1941 begon Hitler zijn Balkan offensief nadat Roemenië en Bulgarije zich al aan hadden gesloten.

Op 17 april 1941 viel Joegoslavië in handen van de Duitsers.

Griekenland werd op 23 april 1941 gedwongen zich over te geven. Dit had de codenaam: Operatie Marita.

Sovjet-Unie:

December 1940, Führer-bevel 21 met codenaam operatie Barbarossa.

Dit was de grootste grondaanval van de Tweede Wereldoorlog, waarbij 3,5 miljoen man betrokken waren.

Duitsers tegen Sovjet-Unie.

Dit duurde tot 31 januari 1943.

Gewonnen door de Sovjet-Unie.

Azië:

Pearl Harbor 7 december 1941.

Japan tegen de Amerikaanse Pacific vloet.

Gewonnen door Japan.

De slag om Midway 4 juni 1942.

Japan tegen Amerika.

Gewonnen door Amerika.

Augustus 1942 viel Amerika Japan aan op Guadalcanal.

Gewonnen door Amerika.

Pad naar overwinning:

Mei 1944 Operatie Overlord/Invasie van Frankrijk.

Britten/Amerikanen en Canadezen.

Vanaf zee, lucht en vanaf de grond.

Begon op 6 juni 1944 (D-day) in Normandië.

Gewonnen door de Geallieerden

16 augustus 1944.

De Duitsers trokken zich terug en zo konden de Geallieerden oprukken door Noord-Frankrijk.

Parijs werd 25 augustus 1944 bevrijd.

22 juni 1944 Operatie Bagrat.

Sovjet-Unie tegen Duitsland.

Duitsland werd tot in Polen teruggedrongen.

Gewonnen door de Sovjet-Unie

25-27 september 1944.

Operatie Market Garden. Bedoeld om Nederland verder te bevrijden.

Amerika, Engeland en Canada tegen Duitsland.

Gewonnen Duitsland.

16 december 1944.

Verrassingsaanval van de Duitsers via de Ardennen in België en Luxemburg (Battle of the Bulge).

Gewonnen door de Geallieerden.

22 maart 1945.

Amerikaanse troepen staken rivier de Rijn over waardoor de Duitsers werden omsingeld.

18 april gaven die zich over.

Gewonnen door Amerika.

12 januari 1945.

De Sovjet-Unie viel Polen binnen en trok toen verder naar het westen. Zij bereikten eind-februari Berlijn op 60 km afstand.

Gewonnen door de Sovjet-Unie

16 april 1945.

Aanval op Berlijn. 25 april was de stad omsingeld.

en 2 mei gaf Berlijn zich over.

Gewonnen door de Geallieerden.

20 mei 1945.

De laatste Duitse gevechten werden gestopt op Texel.

Dit waren de laatste gevechten in de Tweede Wereldoorlog in Europa.

Geallieerden tegen Duitsland.

Geallieerden wonnen.

Overwinning in de Stille Zuidzee

September 1943.

Amerika tegen Japan.

Aanval op Nieuw-Guinea.

Begin 1944 gewonnen door Amerika.

23-26 oktober 1944 De Slag in de Golf van Leyte.

Amerika tegen Japan.

Gewonnen door Amerika.

Atoombom op Hiroshima 6 augustus 1945.

Amerika tegen Japan.

Japan weigerde zich over te geven.

Atoombom op Nagasaki 9 augustus 1945.

Amerika tegen Japan.

Gewonnen door Amerika.

Einde Tweede Wereldoorlog

H2: Concentratiekampen

Geschiedenis van concentratiekampen

De concentratiekampen zijn niet begonnen in de Tweede Wereldoorlog, ook al denken veel mensen dat.

Concentratiekampen waren al in vroegere beschavingen, zoals het Assyrische Rijk (2000 v. chr.-609 v. chr.)

Die gebruikten de 'concentratiekampen' al om indringers van hun grondgebied op te sluiten en daar een tijd vast te houden.

Later, rond de 19^e eeuw, werd als eerste de term 'concentratiekampen' gebruikt. Ze werden als eerste door de Spanjaarden gebruikt tijdens de Cubaanse opstand (1868-1878).

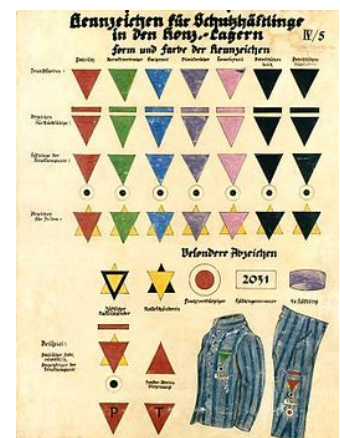
Ongeveer 20 jaar later gebruikten de Amerikanen als eerst een concentratiekamp tijdens de Filipijns-Amerikaanse oorlog (1898-1901).

Uiteindelijk gebruikten ook de Britten een concentratiekamp in Zuid-Afrika tijdens de Tweede Boerenoorlog.

Concentratiekampen in de Tweede Wereldoorlog

In de Tweede Wereldoorlog werden de meeste concentratiekampen (die wij kennen) gebouwd en gebruikt. In Duitsland werd al een paar jaar voor de Tweede Wereldoorlog (1933) een concentratiekamp gebouwd en ingericht bij Dachau. Daar werden vooral communisten en ook wel sociaal democraten vastgehouden. Later werden daar ook Joden ingestopt. Eerst kregen de 'gevangenen' een grijs-wit pak aan en daarna kregen ze op hun linkerborst helft en op de rechterdij een gekleurde driehoek met de kleur van hun groep. De verschillende groepen/kleuren waren:

- Rood: voor politieke gevangenen
- Groen: voor beroeps misdadigers
- Blauw: voor emigranten
- Paars: voor Jehova Getuigen
- Roze: voor homoseksuelen
- Zwart: voor asocialen
- Geel: voor Joden

In de driehoeken stonden ook letters van uit welk land ze komen.

Je had de letters:

F: voor Fransen

R: voor Russen

N: voor Noren

H: voor Nederlanders

Daaronder zat ook nog een wit lapje stof met hun gevangenis nummer.

Later werden in de vernietigingskampen nummers getatoeëerd op de armen van de gevangenen.

Er ontstonden nog meer concentratiekampen in Duitsland en in alle landen onder de Duitse heerschappij.

Deze concentratiekampen waren afgezet met meters hoge prikkeldraad. Soms twee rijen dik.

Het prikkeldraad stond vaak onder hoogspanning.

Rondom het kamp stonden wachttorens met Duitse soldaten om iedereen, die wilde vlucht, neer te schieten. Er werden duizenden Joden naar concentratiekampen gestuurd, waar velen werden vermoord.

De Joden werden vervoerd in veewagons of verzegelde vrachtcontainers. Ze zaten met 100 tot 150 mensen bij elkaar. Zonder genoeg eten en drinken.

Als de Joden werden opgepakt, werden ze naar het dichtstbijzijnde station gestuurd. Soms moesten ze dagen achter elkaar lopen met hun koffers op hun rug.

Soorten concentratiekampen

Interneringkampen

Bij interneringskampen werden politieke tegenstanders of politiek onbetrouwbaar geachte bevolkingsgroepen gecontroleerd en staat daar ook centraal.

Krijgsgevangenenkampen zijn ook interneringskampen, waarbij eigenlijk internationaalrechtelijke normen worden nageleefd.

In Nederland was kamp Schoorl een korte tijd een interneringskamp.

Hier rechts een foto van kamp Schoorl -->

Reserveringskampen

Reserveringskampen zijn kampen die niet bedoeld waren als vernietiging of internering van mensen, maar werden gebouwd om mensen te bewaren voor andere doeleinden.

In de Tweede Wereldoorlog werden in de reserveringskampen joden geplaatst die volgens de Duitsers een speciale betekenis hadden voor de maatschappij bijvoorbeeld: ex-militairen en kunstenaars. Andere Joden die dit wisten en dachten ook een kans te hebben om naar een reserveringskamp te kunnen gaan verborgen zich niet zo snel voor de Duitsers waardoor ze makkelijk gedeporteerd konden worden.

Werkkampen

In werkkampen werden de gevangenen gedreven om hard en zwaar werk te verrichten.

De gevangenen stierven daarom ook vaak als gevolg van het dwangarbeid, ziekte en ondervoeding. Soms pleegde sommige gevangenen zelfmoord omdat ze het kamp bestaan niet aankonden.

In werkkampen werden de jongens die sterk genoeg waren als slaven gebruikt voor fabrieken die in de buurt lagen.

Dit waren meestal fabrieken die spullen aan het leger leverden.

De omstandigheden in de fabrieken waren meestal niet beter dan in het werkkamp zelf. In de fabrieken waren de dodenaantallen enorm als gevolg van de levensgevaarlijke werkomstandigheden en de slechte verzorging.

Werkkampen werden in verschillende categorieën onderverdeeld. In de eerste categorie zaten vrij milde kampen zoals Buchenwald en Dachau. Terwijl in categorie drie, de zwaarste kampen zaten zoals Groß-Rosen en Natzweiler-Struthof.

Tot september 1942 waren de situaties in Groß-Rosen voor de gevangenen bijna hetzelfde als de situaties in de vernietigingskampen. Voor de gevangenen was de overlevingstijd ongeveer twee à drie maanden en maximaal een half jaar. Degene die het lukte om Groß-Rosen te overleven, werden overgeplaatst naar Dachau (een categorie één kamp) en zij vonden dat een hemel op aarde.

Sommige gevangenen werden voor medisch 'wetenschappelijk onderzoek' geselecteerd, met meestal een gruwelijke dood tot gevolg. Berucht was de arts Josef Mengele die zelfs kinderen gebruikte voor zijn experimenten.

Vernietigingskampen

Een vernietigingskamp was een concentratiekamp met de bedoeling om zoveel mogelijk mensen te vermoorden.

De Duitsers bedachten in 1942 het plan voor de definitieve oplossing van het Joodse vraagstuk (Endlösung).

Bestaande concentratie kampen als Auschwitz werden uitgebreid met gaskamers en er werden nieuwe dodenkampen gebouwd bij de plaatsen als Treblinka.

De werkwijze van vernietigingskampen:

De gedeporteerden werden dagenlang vervoerd in onverwarmde goederenwagens zonder eten en drinken. Dus onderweg stierven er al veel gevangenen.

Bij aankomst werden de overlevenden in twee groepen verdeeld:

- Verreweg de meeste, onder andere alle zieken, ouderen en kinderen, werden direct afgevoerd naar de "desinfectie", oftewel de gaskamer. Doordat de term "desinfectie" gebruikt werd kleden de slachtoffers zich vrijwillig uit. Deze mensen werden vergast met Zyklon B.

- Enkele gezonde mannen en vrouwen (het Sonderkommando) werden in leven gehouden om de gaskamers en crematoria draaiende te houden en om de eigendommen van de slachtoffers te sorteren. In het begin werd het Sonderkommando na het werk doodgeschoten zodat bij aankomst van nieuwe slachtoffers een nieuw Sonderkommando werd samengesteld. Later kwam er een vast Sonderkommando.

Uiteindelijk wachtte alle hetzelfde lot.

De drie bekendste vernietigingskampen waren:

- Auschwitz in Polen, hier vielen 1,1 miljoen doden.
- Treblinka in Polen, hier vielen 900.000 doden.
- Belzec in Polen, hier vielen 436.000 doden.

Uitgelicht: Auschwitz

Het grootste en bekendste concentratiekamp is toch wel Auschwitz. Dit was een verzameling van concentratie- en vernietigingskampen vlakbij de Poolse stad Auschwitz.

Het bestond uit: Auschwitz I (het basiskamp), Auschwitz II (het vernietigingskamp), Auschwitz III (een werkkamp) en een aantal subkampen.

Auschwitz I was het eerste grote kamp van Auschwitz.

In 1940 werd het gebouwd en zou het gebruikt worden als gevangenenkamp. Later zou het ook als het administratieve centrum worden gebruikt van het hele complex.

Dit kamp was eigenlijk bedoeld voor Poolse politieke tegenstanders, verzetsmensen, en intellectuelen.

Later kwamen daar nog Russische krijgsgevangenen, Duitse criminelen en Jehova's getuigen bij.

Auschwitz I heeft de bekendste toegangspoort.

Boven de ingang hangt nog steeds de spreuk:

'Arbeit macht frei' (arbeid maakt vrij).

Auschwitz II werd ook wel Auschwitz-Birkenau genoemd en was het tweede grote kamp.

Het was het vernietigingskamp en werd in 1942 geopend.

Dit is het kamp waar de meeste mensen aan denken bij de naam Auschwitz.

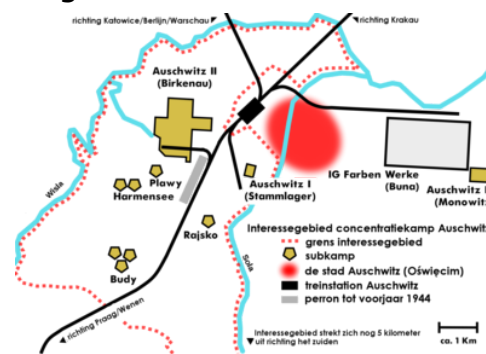
Eerst was dit kamp bedoeld voor Russische krijgsgevangenen, maar na de bouw van twee gaskamers ging Auschwitz een belangrijke rol spelen bij de vernietiging van de Joden en groeide in 1943 uit tot het centrum van de Holocaust.

Auschwitz III wordt ook wel Auschwitz-Monowitz genoemd en was het laatste grote kamp.

Het was een werkkamp waar voornamelijk Joden zaten.

Ook al was het geen vernietigingskamp er vielen wel veel doden.

Auschwitz III bleef in werking tot een week voor de bevrijding.

Toen de bevrijding naderde wilde de Duitsers het bewijs van de massamoord vernietigen.

De gevangenen moesten lopen (dit waren de dodenmarsen) naar concentratiekampen dieper in het Derde Rijk.

De Duitsers waren namelijk bang dat ze na de bevrijding anders konden getuigen.

Concentratiekampen in Azië

Dit zijn de Japanse interneringskampen. In Nederland noemen wij dit Jappenkampen.

Hier werden burgers of krijgsgevangenen militairen gedurende de Japanse bezetting van Nederlands-Indië gedwongen te blijven op last en onder toezicht van het Japanse gezag.

Er was sprake van een wrede en harde behandeling van zowel burger- als krijgsgevangenen. Soms met de dood tot gevolg.

Er was een groot tekort aan voedsel, water en medicijnen.

Door slechte sanitaire voorzieningen hadden besmettelijke ziekten vrij spel en kostte duizenden het leven.

Er waren krijgsgevangenkampen en kampen voor burgers. De burgerkampen waren weer onderverdeeld in kampen voor mannen, vrouwen, kinderen en (oudere) jongens.

Sommige vrouwen werden door de Japanse soldaten tot prostitutie gedwongen, zij werden troostmeisjes genoemd.

Veel mannen werden ingezet als dwangarbeiders aan de birmaspoorweg, ook wel de dodenspoorlijn genoemd.

Tijdens de aanleg hiervan stierven gemiddeld 75 arbeiders per dag.

Na de Tweede Wereldoorlog

Na de bevrijding werden allen die zich schuldig hadden gemaakt aan mishandelingen voor de rechter gebracht.

En het rode kruis kon beginnen met het opsporen van vermisten, daar gebruikten ze materiaal voor die uit de kampen kwamen.

In de voormalige Duitse gevangenkampen werden tijdelijk verdachten van oorlogsmisdaden en collaboratie opgesloten.

Na de oorlog hadden veel slachtoffers last van het concentratiekampsyndroom.

Dit zijn reacties en gedragingen van personen die een grote negatieve gebeurtenis hebben meegemaakt.

Het concentratiekampsyndroom is een vorm van posttraumatische stressstoornis (PTSS)

Deze personen zijn slachtoffer van het leed wat ze hebben doorgemaakt, maar ze voelen zich vaak ook schuldig omdat zij het overleefd hebben en andere niet.

Hieronder een overzicht over hoe het afliep met een paar bekende concentratiekampen.

Auschwitz-Birkenau

Toen de Russen concentratiekamp Auschwitz bevrijdde, waren ze geschokt door wat ze daar aantroffen.

Een handvol halfdode gevangenen was er nog maar voor de rest was het een verlaten kamp, met lege barakken en stapels lichamen.

De Duitsers probeerden op het laatste moment nog zoveel mogelijk te vernietigen van hun gruweldaden. Dat lukte niet helemaal.

Zo troffen de Russen nog half vernietigde verbrandingsovens aan.

Pas na de bevrijding kwamen de gruwelijkheden die in de kampen hadden afgespeeld aan het licht.

Tot 1946 werd er weinig aandacht besteed aan het onderhoud van Auschwitz. Dus het raakte in verval.

In 1947 werd Auschwitz een herinneringscentrum en een museum.

In dit museum bevinden zich grote aantallen schoenen, koffers en andere spullen van slachtoffers.

Er is zelfs een vitrinekast van ongeveer 30 meter lang compleet gevuld met geschoren haar van gevangenen.

Auschwitz staat vaak symbool voor de hele holocaust

Treblinka & Belzec

Deze kampen werden allebei door de Duitsers in 1943 ontmanteld en het terrein werd omgebouwd tot een boerderij.

Er bleef een bewaker achter om de indruk te wekken dat er niks bijzonders was gebeurd op die plek.

Sinds 10 mei 1964 is Treblinka een nationaal monument en er is geprobeerd om het kamp door middel van graniet te laten herleven. Bijvoorbeeld waar de rails lag, liggen nu granieten bielzen. Ook het hekwerk en wachttorens werden uitgebeeld door graniet.

Concentratiekampen in Nederland

Kamp Amersfoort

Kamp Amersfoort werd op 19 april 1945 overgedragen aan het Rode Kruis. Na 5 mei 1945 werden er NSB'ers, collaborateurs en ss'ers gevangen gezet.

Op 28 mei 1945 werd het een centraal interneringskamp.

Op 12 augustus 1946 werd het weer een legerkamp.

Aan de overkant van de weg ligt een schietbaan waar veel executies plaatsvonden. Hier staat sinds 1953 het monument "De Stenen man".

Kamp Westerbork

Na de bevrijding werden in het kamp van 17 april 1945 tot 1 januari 1949 NSB'ers en andere collaborateurs gevangen gehouden in afwachting van hun proces.

In 1951 werd het ingericht als woonoord voor gedemobiliseerde KNIL-militairen van Zuid-Molukse afkomst. Het kreeg toen een nieuwe naam: Schattenberg.

In de tweede helft van de jaren zestig zijn een aantal barakken verkocht. De meeste aan boeren.

In 1968 werden vijf schotels geplaatst, daarom werden de restanten van het kamp ontruimd en afgebroken om storingen in ruimte onderzoeken te voorkomen.

In 1983 is herinneringscentrum Kamp Westerbork geopend.

Zijn er na de Tweede Wereldoorlog nog concentratiekampen?

Helaas wel...

Bijvoorbeeld tijdens de Bosnische Oorlog was kamp Omarska een concentratiekamp in het noorden van Bosnië

Officieel werd het kamp aangeduid als "onderzoekscentrum", maar later bleek het een concentratiekamp te zijn.

Maar ook in Noord- Korea en Rusland zijn nog strafkampen met zeer hard regime.

H3: Operatie Market Garden

Operatie Market Garden werd ook wel de Slag om Arnhem genoemd.

Dit was een Geallieerde aanval in september 1944.

Bij Operatie Market Garden was de bedoeling dat de Geallieerden aan de andere kant van de rivier de Rijn kwamen. Zodat ze de rest van Nederland konden bevrijden en de oversteek naar het Ruhrgebied konden maken.

Operatie Market Garden was een samenvoeging van twee verschillende operaties.

Dit waren operatie Market en operatie Garden.

Het was de grootste operatie op Nederlands grondgebied in de Tweede Wereldoorlog.

Operatie Market

Operatie Market was de codenaam van een luchtaanval. Het was de bedoeling dat de Geallieerden door middel van luchtlandingen de weg zouden vrijmaken voor het 30^e legerkorps. De parachutisten zouden worden afgeworpen boven de steden Eindhoven, Arnhem en Nijmegen.

Eindhoven

De Amerikaanse 101^e luchtlandingsdivisie, ook wel de Screaming Eagles genoemd, werd gedropt rond Eindhoven. Daar moesten de manschappen oprukken tot in Eindhoven en dan moesten ze contact maken met het 30e legerkorps.

Nijmegen

De Amerikaanse 82e luchtlandingsdivisie, ook wel All American genoemd, werden rond Nijmegen gedropt. Zij moesten de bruggen over de Waal, de Maas en tenminste één brug over het Maas-Waalkanaal innemen. De Waalbrug bij Nijmegen vonden ze minder belangrijk, deze werd pas na een paar dagen met zware gevechten ingenomen.

Arnhem

De Britse 1e luchtlandingsdivisie zou landen bij Arnhem.

De bedoeling was dat ze de Verkeersbrug in Arnhem veroverde en deze minstens twee dagen bezet zouden houden. Totdat er versterking uit het zuiden kwam.

Operatie Garden

Operatie Garden was de codenaam van een grondaanval, waarbij het Britse 30^e legerkorps moest oprukken over de vrijgemaakte route van de luchtlandingstroepen.

Ze moesten de route volgen Eindhoven, Sint-Oedenrode, Veghel, Uden, Grove, Nijmegen en Arnhem.

Daarna moesten ze doorgaan naar het IJsselmeer om in West-Nederland de Duitse troepen af te snijden.

Hierna was de bedoeling dat ze bij Doesburg, Zutphen en Deventer bruggen over de IJssel werden gemaakt om door te gaan naar het Ruhrgebied.

Het Britse 30e legerkorps bestond uit ruim 50.000 manschappen en ongeveer 22.000 voertuigen.

Tot Arnhem verplaatste dit zich allemaal over één weg en was daardoor erg kwetsbaar. Voor extra beveiliging werden twee legerkorpsen ingezet.

Het Britse 8e legerkorps dekte de rechterflank terwijl het Britse 12e legerkorps de linkerflank dekte.

Verloop operatie Market Garden

Dag 1: zondag 17 september 1944

Om 09:45 stegen de eerste vliegtuigen op vanuit Groot-Brittannië. Operatie Market bestond in totaal uit 1073 troepen transportvliegtuigen, 500 zweefvliegtuigen en 1500 jagers. Na twee uur was dit alles in de lucht. De snelheid was laag, namelijk 200 km/u en de vlieghoogte was ook niet bepaald hoog, namelijk 500 meter.

Landingen bij Eindhoven:

Na een rustige vlucht boven België werd de Amerikaanse 101^e luchtlandingsdivisie toen ze over de grens waren flink beschoten door het Duitse afweergeschut.

Van de 424 Dakota's (soort troepen transportvliegtuigen) die er waren ingezet werden er 16 neergeschoten en van de 70 zweefvliegtuigen waren er maar 53 op de bestemming aangekomen.

Bijna alle troepen waren op de afgesproken plek geland, daardoor kwam de snelheid van de operatie niet in gevaar.

Veghel en de bruggen over de Aa en de Zuid-Willemsvaart waren al snel ingenomen.

Ook werd Sint Oedenrode en de brug over de Dommel snel ingenomen.

De groep die op de Sonse Heide landde namen na hevige gevechten uiteindelijk Son in.

Toen ze oprukte naar de brug over het Wilhelminakanaal werd deze voor hun ogen opgeblazen.

Hij werd wel hersteld, maar niet stevig genoeg om voertuigen over te verplaatsen.

Ze moesten een nieuwe brug bouwen die wel stevig genoeg was.

Landingen bij Nijmegen:

De 82^e luchtlandingsdivisie had omdat ze een groot deel over Nederland moesten vliegen geen rustige vlucht.

Vlakbij Vught stortte een Amerikaans zweefvliegtuig neer. De Duitsers vonden in de borstzakken van de dode officier, die in dat zweefvliegtuig zat, het complete plan van Operatie Market Garden. Dus wisten de Duitsers was de Geallieerden allemaal van plan waren.

De groep die bij Overasselt landde, had als doel de Graafse brug met een lengte van 520 meter onbeschadigd te veroveren. Een nieuwe brug maken was namelijk onmogelijk. Dit lukte na een kort en hevig gevecht.

Pas in de avond van de eerste dag werd besloten om een aanval te doen op Nijmegen.

Ze trokken de stad binnen, maar bij de Waalbrug stuitte ze op een zware tegenstand.

Want er waren namelijk extra Duitse groepen naar Nijmegen gestuurd na aanleiding van het gevonden plan.

Het lukte dus niet om de eerste dag de brug te veroveren.

Landingen bij Arnhem:

In de middag landde de Britse eerste luchtlandingsdivisie bij Arnhem.

De landingen gingen goed, want er was geen weerstand en er waren ook geen Duitsers te bekennen.

Maar ze hadden wel andere grote problemen, namelijk de radioapparatuur deed het niet goed en daardoor hadden ze grote moeite met het contact krijgen met de andere groepen en met het hoofdkwartier in Groot-Brittannië.

Doordat ze berichten niet goed binnenkregen, dachten ze dat veel groepen niet aangekomen waren.

De 1^e parachutisten brigade had de opdracht om zo snel mogelijk naar de verkeersbrug in Arnhem te gaan en ze moesten het landingsgebied behouden omdat op 18 september nog een tweede landingsgolf zou komen.

De troepen liepen de eerste dag veel vertraging op. Dit kwam door aanvallen van Duitse soldaten en door de begroetende burgerbevolking.

De opmars van het 2^e parachutisten bataljon liep wel voorspoedig doordat die minder last van tegenstand hadden.

Helaas toen zij bij de spoorbrug bij Arnhem waren werd deze net opgeblazen. En bij de schipbrug ontbrak het middenstuk. De enige overgebleven brug was de verkeersbrug. Het was dus belangrijk dat ze deze onbeschadigd innamen.

Ze gingen in enkele gebouwen aan de Noordzijde van de brug zitten en probeerde twee keer om de zuidelijke oprit van de brug in te nemen. Helaas mislukte allebei de keren.

De Duitsers namen ze steeds onder vuur en daarom besloten de Geallieerden er een vlammenwerper op af te sturen.

De vlammen bereikten ook een houten schuur wat een munitiedepot was, waardoor hij ontplofte. Hierdoor ontstond er chaos en de Duitsers openden het vuur.

Het lukte dus het 2^e parachutisten bataljon niet om het einde van de brug te bezetten.

Helaas waren de andere bataljons pas halverwege de route en konden niet helpen.

Opmars Britse 30^e legerkorps

Toen om twee uur de vliegtuigen over de colonnes van het Britse 30^e legerkorps vlogen, was dit het signaal om te beginnen met de grondaanval.

Ongeveer 350 kanonnen schoten op Duitse stellingen. Na de beschietingen gingen de tanks om 14:35 rijden. Met een snelheid van 12 km/u rolde ze over de weg.

De colonne werd beschermd door jachtbommenwerpers.

De Duitsers lieten de eerste tanks passeren, maar daarna openden ze het vuur.

Al snel waren er negen tanks uitgeschakeld. Dit blokkeerde de weg.

De jachtbommenwerpers vielen vanuit de lucht aan, maar het kostte enkele uren om de weg vrij te maken.

Toen de avond viel, waren ze niet verder gekomen dan halverwege de afstand die ze zouden doen.

Dag 2: maandag 18 september 1944

Eindhoven werd door de 101^e luchtlandingsdivisie veroverd. Daarna gingen ze gelijk door naar Son om een Baileybrug te bouwen. Hieronder een afbeelding van een Baileybrug.

Intussen waren ze plaatsen als Eerde en Veghel aan het versterken vanwege de tegenaanval van de Duitsers. Later die dag vielen de Duitsers Veghel en Eerde aan.

De verovering van de Waalbrug bij Nijmegen lukte nog steeds niet. Rondom Niftrik werd zwaar gevochten om de spoor- en verkeersbrug over de Maas te veroveren.

In Arnhem sloegen de Amerikanen bij het noorden van de brug aanval na aanval van de Duitsers af.

Op de Ginkelse Heide landde de 4th Parachute Brigade midden in een veldslag. Ze probeerde de brug bij Arnhem te bereiken, maar konden niet door de Duitse tegenstand breken.

Dag 3: dinsdag 19 september 1944

Het leek goed te gaan met Operatie Market Garden, de Sonse brug was gerepareerd, Britse tanks versterken de kanaalbrug bij Veghel en de verkeersbrug bij Niftrik was veroverd.

Maar de brug bij Nijmegen was nog niet veroverd.

Er werden Duitse aanvallen rondom Son tegengehouden, maar het dorp Eerde, onder Veghel, was weer in Duitse handen gevallen.

In Arnhem liep de dag minder goed, het lukte weer niet de brug te veroveren.

Ze moesten zich zelfs terugtrekken tot op Oosterbeek met zeer zware verliezen.

De 4th Parachutiste Brigade probeerde de droppingzone voor de bevoorrading te veroveren. Dit lukte niet en toen lukte het maar enkele om zich terug te trekken tot op Oosterbeek.

Tijdens de terugtrekking landde zweefvliegtuigen met al hun zware materiaal in de droppingzone.

Omdat daar op dat moment zwaar gevochten ging het meeste gevechtsmateriaal verloren.

In de avond bombardeerden de Duitsers Eindhoven.

Dag 4: woensdag 20 september 1944

Het lukte eindelijk om de brug bij Nijmegen te veroveren.

Door sabotage van het verzet werden explosieven die door de Duitsers aan de Waalbrug waren vastgezet niet tot ontploffing gebracht.

De Geallieerden staken in canvas bootjes de Waal over en wisten met groot verlies de spoor- en verkeersbrug te veroveren.

Toen dit gelukt was, was het al avond en was er geen tijd meer om door te gaan naar Arnhem.

Er werd nog steeds hard gevochten in Nijmegen.

In Arnhem was de situatie bij de brug erg ongunstig voor de Geallieerden.

Zij zaten zonder water en voedsel en hadden een gebrek aan munitie.

Bij Oosterbeek werd zwaar gevochten.

Van de 10.000 gelande parachutisten, waren er nog maar 3000 in Oosterbeek en er waren er nog ongeveer 500 bij de brug over.

Dag 5: donderdag 21 september 1944

In alle vroegte schakelden de Duitsers bij de brug van Arnhem de Britten uit en gelijk daarna werd de brug door de Duitsers gebruikt om versterkingen erdoor te laten.

De Duitsers kwamen niet verder dan 5 km van de brug bij Arnhem, want daar liepen ze tegen de Geallieerden aan.

Bij Driel landde een gedeelte van de Poolse brigade, andere vliegtuigen vlogen terug zonder parachutisten te droppen.

Dag 6: vrijdag 22 september 1944

De Duitsers vielen direct met 2500 man de gelande Polen aan.

De grens rond Oosterbeek wilden de Geallieerden gaan versterken met behulp van de Poolse parachutisten, maar dit lukte niet omdat de Polen in gevecht met de Duitsers waren en ze hadden ook bijna geen boten om de Rijn over te steken.

Uiteindelijk lukte het ongeveer 50 Polen om de Rijn over te steken.

Dag 7: zaterdag 23 september 1944

Er werd bij de grens rond Oosterbeek hard gevochten. De Britten hadden een groot gebrek aan voedsel, medicijnen en munitie. Het meeste van de dagelijkse droppings kwam bij de vijand terecht. Het lukte uiteindelijk nog 150 Polen om de Rijn over te steken.

Dag 8: zondag 24 september 1944

De Britten probeerden de grens rond Oosterbeek te versterken. In de avond stak een groep Geallieerden de Rijn over, maar door Duitse beschietingen bereikten maar weinig Oosterbeek. Veghel werd opnieuw aangevallen en veroverd door de Duitsers. Dit was het einde van de operatie. Hierna werd besloten om alle overgebleven troepen uit Oosterbeek te evacueren.

Dag 9: maandag 25 september 1944

De hele dag werden voorbereidingen voor de evacuatie getroffen. De boten werden gereed gemaakt en het plan werd nog eens doorgenomen. Hieronder het evacuatieplan.

Dag 10: dinsdag 26 september 1944

De evacuatie vond in de nacht plaats, met slechte weersomstandigheden en onder zware beschietingen, voerden stormboten af en aan om de ongeveer 2400 manschappen over te brengen. Er waren alleen te weinig boten dus het lukte maar 2163 manschappen om over te steken.

's Ochtends werd de evacuatie stilgelegd.

De gewonden werden met medisch personeel achter gelaten.

Het was de hele dag stil in Oosterbeek en omstreken.

De Duitsers gaven de inwoners van Oosterbeek en Arnhem het bevel om het gebied te verlaten.

Arnhem was niet meer de eindbestemming van Operatie Market Garden, maar de nieuwe eindbestemming was Nijmegen.

Later lukte het door Nederlandse hulp om nog eens 250 Geallieerden naar de overkant van de Rijn te brengen.

Conclusie

Eind september 1944 eindigde Operatie Market Garden en was Arnhem een totaal verwoestte stad en de inwoners kregen het bevel om binnen 48 uur de stad te verlaten.

Uiteindelijk moesten ongeveer 95.000 Arnhemmers acht maanden wachten tot ze weer naar huis mochten.

Doordat Operatie Market Garden was mislukt, duurde de oorlog nog een half jaar langer en kreeg noord en west Nederland te maken met de hongervinter, terwijl het zuiden van Nederland al bevrijd was.

Toen op 14 april 1945 de Geallieerden Arnhem kwamen bevrijden, troffen ze een lege en dode stad aan.

Slechts 200 huizen waren onbeschadigd en verschillende historische gebouwen zoals het paleis van Justitie, de Waag en de Willemskazerne waren helemaal verwoest.

De Rijn was niet te bevaren en de kademuren waren niet meer te gebruiken.

De stad had door de zware schade aan de toren van de Eusebiuskerk zijn uitstraling verloren.

Er werd een nieuwe toren gebouwd en dat werd het symbool van het vernielde Arnhem.

Voor de Slag om Arnhem

&

Na de Slag om Arnhem

